

***THE TORAH'S
GENDER BIAS***

The Simcha of Being a Women

Rabbi Efrem Goldberg

שׁוּכָה (1) נֵט' סוּכָה (2)

The Gemara quotes a Baraisa which describes these praises:
 יש מהן אומרים – The Rabbis taught in a Baraisa: – SOME OF THEM WOULD SAY:
 "HAPPY IS OUR YOUTH, WHICH DID NOT SHAME OUR OLD AGE."
 אלו חסידים ואנשי מעשה – THESE were the PIOUS MEN AND MEN OF
 GOOD DEEDS.^[21] יש מהן אומרים אשרי וקנותנו שכפרה את ילדותנו –
 – WHILE SOME OF THEM WOULD SAY: "HAPPY IS OUR OLD AGE,
 WHICH HAS ATONED FOR OUR misspent YOUTH."^[31] אלו בעלי
 תשובה – THESE WERE PENITENTS, who became pious later in life.
 אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שקטא ושוב וימחול לו – BOTH
 OF THESE WOULD SAY: "HAPPY IS HE WHO NEVER SINNED; BUT as for
 HE WHO HAS SINNED, LET HIM REPENT AND BE FORGIVEN."
 אמרו עליו על הלל הזקן – It was taught in a Baraisa: –
 THEY SAID OF HILLEL THE ELDER כשהיה שמח בשמחת בית
 השואבה – THAT WHEN HE WOULD REJOICE AT THE CELEBRATION
 OF THE PLACE OF THE [WATER] DRAWING אמר כן – HE WOULD
 SAY THE FOLLOWING: אם אני כאן הכל כאן – IF I AM HERE, ALL
 ARE HERE; ואם איני כאן מי כאן – BUT IF I AM NOT HERE, WHO IS
 HERE?^[41]

בֵּרֵשִׁית (2) בְּרֵאשִׁית

ויאמר

אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בגנת הים ובעוף השמים
 ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ: ויברא אלהים
 את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:

²⁶ And God said, "Let us make Man * in Our image, after Our likeness. They shall rule over the fish of the sea, the birds of the sky, and over the animal, the whole earth, and every creeping thing that creeps upon the earth." ²⁷ So God created Man in His image, in the image of God * He created him; male and female He created them.

בָּבָא בַּסְרָא (3) בָּבָא בַּסְרָא (א"י)

Rav Yehudah said in the name of Rav:
 כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו – Every creature that the
 Holy One, Blessed is He, created in His world, זכר ונקבה
 – He created them both male and female. אף לזיתן נחש
 – Also the Leviathan, the straight snake, זכר ונקבה
 – and the Leviathan, the curved snake, עקלתון
 – [God] created male and female. – If they would mate together and bear offspring
 – they would destroy the whole world.^[12] מה עשה
 – What did the Holy One, Blessed is He, do, so that they should not beget offspring?
 – He castrated the male^[13] as soon as it was created, והרג הנקבה
 – and He killed the female – ומלחה לצדיקים לעתיד לבא
 – and salted it to preserve it as food for the righteous in the time to come,
 – as it says: "והרג את התנין אשר בים" – *And He killed the serpent that was in the sea.*^[14]

אמנם מה שאמר כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראו באור זה כי מפני שהתחתונים אינם במעלה ובחשיבות העליונים רצה הקב"ה לזכות את חשיבות האדם וכל התחתונים מה שחסר להם מצד אשר טובים השנים מן האחד, כי מה שחסר בזה גלה בזה כי יש בזכר מה שאין בנקבה ויש בנקבה מה שאין בזכר ולפיכך אמר הכתוב אעשה לו עזר כנגדו ודבר זה נמשך בכל התחתונים מצד כי טוב שנים מן אחד ונמצא כי לפי זה כי החבור הזכר עם הנקבה יש בו שלימות יותר בכלל שלהם, לא מצד שהנקבה היא עזרו לעשות צרכו מצד המלאכה בלבד או שיהיה להם תולדות אך כי האחד אינו שלם וכאשר הם שנים או הבריאה שלימה בלי חסרון ולא זה בלבד שהחשיבות והמעלה הוא כאשר יתחברו ביחד כמו חבור זכר ונקבה רק אף שכל אחד בפני עצמו גם כן הוא יותר חשוב כאשר נמצא זוג אליו כי כאשר נמצא האחד בלבד הוא חלק בלבד וכאשר נמצא זיוג אליו והזוג הוא דבר שלם הרי כל אחד מהם חלק הכל ודבר זה יותר במעלה מאשר הוא חלק בלבד ואינו חלק הכל שכל חלק הוא חסר נמצא כי הזכר והנקבה בחבור שניהם הוא שלימות הבריאה וכל אחד בפני עצמו הוא חלק הכל. ועל זה אמר ואף לויתן זכר ונקבה בראם פי' אף הלויתן שאינו בריאה גשמית כמו שאר בריות זכר ונקבה ברא אותם כי מצד כי הלויתן הוא בעולם התחתון וכל אשר נברא בעולם התחתון נברא זכר ונקבה פי' שאין באחד כראוי והיה חסר ולכך ברא עוד בריאה שנית וע"י שניהם השלמת הבריאה וכל אחד חלק הכל.

5 SOTA סוטה (יא.)

בשכר נשים צדקניות - Rav Avira expounded: - In the merit of the righteous women who were in that generation, נגאלו ישראל ממצרים - Israel was redeemed from Egypt.⁽⁸⁾ - בשעה שהולכות לשאוב מים - When [the women] would go to draw water, הקדוש ברוך הוא מוזמן - the Holy One, Blessed is He, would prepare small fish for them in their jugs. ושאובות מִחֲצָה מֵיִם - And when they would draw up the jugs, they would be half full of water and half full of fish.⁽⁹⁾ וְבָאוּ - They would come and place two pots on top of the oven, אֶחָת שֶׁל חֲמִין וְאֶחָת שֶׁל דְּגַיִם - one full of hot water⁽¹⁰⁾ and one full of the fish, ומוליכות אצל בעליהן לשרה -

6 MIDRASH ויקרא ובה (ב:א)

אשה בכל אלה לא מצאתי (קהלת ז. כח). אדם אחד מאלף מצאתי. זה אברהם. אשה בכל אלה לא מצאתי, ואפילו יוכבד. ד"א אדם אחד מאלף מצאתי, זה עמרם. אשה בכל אלה לא מצאתי, ואילו נשי דור המדבר. ר' א' נשי דור המדבר כשירות היו, כיון ששמעו שהן אסורות לבעליהן מיד נעלו דלתותיהן.

7 TUR טור אונ" (ג:ט)

והכי נמי איתא בירושלמי הני נשי דנהיגי דלא למיעבד עבידתא בריש ירחא מנהגא ואיתא בפרק (מ"ד) [מ"ה] מפרקי דרבי אליעזר לפי שלא רצו נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל יד' לכך נתן להן הקב"ה שכרן שיהו משמרות ראשי חדשים יותר מהאנשים. (א) (ב)

RASHI (8) רש"י (כ"א:פ"ד)

64. AND OF THESE, THERE WAS NO MAN, ETC.. – but upon the women לפי שהן היו מחבבות – לא נגזרה גזרת המרגלים – The men said, האנשים אומרים – נתנה ראש ונשובה – for they held the land precious. – את הארץ – but the women said, והנשים אומרות – נתנה לנו אחזה – "Let us appoint a leader and let us return to Egypt," – "Give us a possession." – לך נסמכה פרשת בנות זלופחד לכאן – This is why the passage dealing with the daughters of Zelophehad is put next to a verse which says that those guilty of the sin of the Spies died here.⁶

(16) NIDDAH (45b)

Our Rabban taught: These⁷ are the rulings of Rabbi. R. Simeon b. Eleazar stated. The age limits that were assigned to the girl apply to the boy while those assigned to the boy apply to the girl.⁸ R. Hisda stated: What is Rabbi's reason? Because it is written in Scripture. And the Lord God built the rib⁹ which teaches that the Holy One, blessed be He, endowed the woman with more understanding¹⁰ than the man. And the other?¹¹ – He requires that text¹² for the same deduction as the one made by Resh Lakish, for Resh Lakish citing R. Simeon b. Menasya stated, And the Lord God built the rib which he took from the man into a woman, and he brought her unto the man,¹ teaches that the Holy One, blessed be He, plaited Eve's hair and then brought her to Adam, for in the sea-towns they describe net-work as *binyatha*.² But what is R. Simeon b. Eleazar's reason? – R. Samuel son of R. Isaac replied: As a boy frequents the house of his teacher his subtlety³ develops earlier.⁴

KLI YAKAR (9) כל' יקר (כ"ד אה)

דבר אחר לך פרט אנשים, לפי שאמרו וז"ל (ילקוט פנחס השענו כו) האנשים היו שונאים את הארץ ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה (להלן י"ד) והנשים היו מחבבות הארץ ואמרו תנה לנו אחזה (שם כ"ד) ועל כן אמר הקב"ה לפי דעתי שאני רואה בעתיד היה יותר טוב לשלוח נשים המחבבות את הארץ כי לא יספרו בגנותה, אבל לך לדעתך שאתה סבור שכשרים המה ואתה סבור שהארץ חביבה עליהם תשלח אנשים וזהו שלח לך לדעתך אנשים, אבל לדעתי היה יותר טוב לשלוח נשים כאמור:

BERACHOS (11) ברכות (י')

The third of the five "worlds":
He nursed from his mother's breasts, and gazed upon her breasts, and he spoke songs of praise regarding that time.^[29] – שנאמר – ברכו נפשי את ה' ואל-תשכחי כל-גמוליו^[30] – Bless, my soul – [bless] Hashem! And forget not all His nurturing. מאי אמר רבי – What is meant by all His nurturing? – אמר ר' אבהו – R' Abahu said: This nurturing refers to the sustenance provided an infant from his mother's breasts. שעשה לה רדים – King David offers praise that [God] fashioned breasts for [a woman] opposite the place of insight, i.e. opposite the heart.^[31]

MIDRASH (12) בראשית רב (5:5)

בגנבה אמר לה משל אם הפקיד אדם לידך אונקאי של כסף בחשאי וחזרת לה ליטרא של זהב בפרהסיא זו גנבה אמרה לו למה במטמוניות ואמר לה בתחלה בראה לו וראה אותה מלאה רירין ודם הפליגה ממנו חזר ובראה לו פעם שניה אמרה לו מוספת אני על דבריך אמרה הייתי להנשא לאחי אמי ועל ידי שגדלתי עמו בבית התפערתי בעיניו והלך ונשא לו אשה אחרת ואינה נאה כמוני מעשה בחסיד אחד שהיה נשוי לחסידה אחת ולא העמידו בנים זה מזה אמרו אין אנו מועילים להקדוש ברוך הוא כלום עמדו וגרשו זה את זה הלך זה ונשא רשעה אחת ועשתה אותו רשע הלכה זאת ונשאת לרשע אחד ועשתה אותו צדיק הוי שהכל מן האשה.

MIDRASH (13) שמואל נביא (כח:ב)

'כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב' אֵלֹה הַנָּשִׁים אָמַר לוֹ אָמַר לָהֶם רֵאשֵׁי דְבָרִים שֶׁהֵם יְכוּלוֹת לְשָׁמַע וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֹה הַאֲנָשִׁים אָמַר לוֹ אָמַר לָהֶם דְּקִדּוּקֵי דְבָרִים שֶׁהֵם יְכוּלוֹת לְשָׁמַע. דְּבַר אַחַר לָמָּה לְנָשִׁים תַּחֲלָה שֶׁהֵן מְזַדְּדוֹת בְּמִצּוֹת. דְּבַר אַחַר פְּדִי שִׁיְהוּ מְנַהֲיגוֹת אֶת בְּנֵיהֶן לַתּוֹרָה אָמַר רַבִּי תַחֲלִיפָא דְקִיסְרִין אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁבְרָאתִי אֶת הָעוֹלָם לֹא צִוִּיתִי אֵלָּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן וְאַחַר כֵּן נִצְטַוִּית חַוָּה וְעֵבֶרָה וְקַלְקֵלָה אֶת הָעוֹלָם עֲכָשׁוּ אִם אֵינִי קוֹרָא לְנָשִׁים תַּחֲלָה הֵן מְבַטְלוֹת אֶת הַתּוֹרָה לְכַךְ נֹאמַר 'כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב' וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר 'כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב' אֵלֹה סְנַהֲדְרִין שְׁנֹאמַר (ישעיה ב. ה) 'בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכֶה בְּאוֹר ה'.

MAHARAL (14) מהר"ל (גמ' אה"כ)

.. ויש לך לדעת כי האיש והאשה יש להם ביחד חבור ואצלם בפרט שייך אמונה כמו שאמרנו, ולכן אצל סוטה כתיב ומעלה בו מעל ותרם אונקלוס תשקר וכו' וכל מעילה הוא לשון שקר. וכאשר היו מיחדים לעדות החולדה והבור על חבור זכר ונקבה כאלו היו מיחדים לזה האמונה של זכר ונקבה שיש להם אמונה ביחד, לכך היו נאבדים הבנים ע"י חולדה ובור שהוא הנאמנות של איש ואשה. ותדע עוד כי הזכר והנקבה הוא כנגד אמת ואמונה, ויש לך להבין למה האשה עמדה באמונתה ביותר, וזה בודאי בשביל כי אמונת אשה לאיש יותר מן אמונת האיש לאשה כי אמונה לשון נקבה ואמת הוא לשון זכר, ואין כל כך נמצא האמת באשה כמו שנמצא האמונה ולכך עמדה האשה באמונתה ולא האיש, וחבין זה כי האיש מותר באחרת ואין האשה מותרת באחר :

SOTA (15) סוטה (י"ט)

The Gemara discusses the seriousness of adultery: A husband and wife, איש ואשה - R' Akiva expounded: if they merit it, i.e. they abstain from forbidden relations with others, שכינה ביניהן - then the Divine Presence is present between them.^[18] But if they do not merit it, i.e. they are unfaithful to the marriage, אש אוכלתן - then fire consumes them.^[19]

The Gemara expands this teaching: And the wife's fire is stronger than the husband's.^[20] What is the reason? - Because the letters representing the fire of [the woman] are joined, והאי לא מצרף - whereas the letters representing the fire of [the man] are not joined.^[21]

BABA METZIA (17) בבא מציעא (ל"ז)

לעולם יהא אדם נהיר בכבוד - And R' Chelbo said: A person must always be careful about his wife's honor, because blessing is found in a person's house only on account of his wife. As it is stated: "And he [Pharaoh] treated Avram well on her [Sarah's] account. And this is what Rava meant when he told the people of Mechoza: Honor your wives in order that you may become wealthy.

BEAHOZ (16) בבבא מציעא (ל"ז)

- Greater is the promise that the Holy One, Blessed is He, made to the women than to the men, as it is stated: You women that are at ease, rise up and hear my voice; - you confident daughters, give ear to my speech.^[53]

Answering his own question,^[54] Rav explains the special merit of women:

Rav said to R' Chiya: - Through what deeds do women indeed merit eternal life? - Through going to the trouble of bringing their children to the synagogue to learn Scripture,^[55] and through sending their husbands to the study hall^[56] to learn Mishnah and Gemara, and for waiting for their husbands until they come home from the study hall.^[57]

MIDAASH (18) ויקרא (ויקרא) (א)

וחנה היא מדברת על לבה, למה נשתתפו הנשים עם הקטנים והעבדים לענין המצות. לפי שאין להם אלא לב אחד, שנאמר וחנה היא מדברת על לבה. ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה ויקם אישה וילך אחריה לדבר על לבה. וכן הקטן אולת קשורה בלב נער, וכן העבד - לבו אל אדונו בלבד. הרשעים הם ברשות לבם אמר נבל בלבו, ויאמר עשו בלבו ויאמר ירבעם בלבו ויאמר המן בלבו. אבל הצדיקים לבם ברשותם, שנאמר וחנה היא מדברת על לבה, ויאמר דוד אל לבו, וישם דניאל אל לבו, דומים לבוראם ויאמר ה' אל לבו: אמר רבי אלעזר בשם ר' יוסי בן זמרא וחנה היא מדברת על לבה, על עסקי לבה, אמרה לפני הקב"ה רבונו של עולם, כלום בראת דבר אחד לבטלה?! בראת עינים לראות, אזנים לשמוע, פה לדבר, חוטם להריח, ידים לעשות מלאכה, רגלים ללכת, שבראת על לבי - לא להניק בהם?! תן לי בן להניק בהם. אמר רבי אלעזר חנה הטיחה דברים כלפי מעלה שנאמר ותתפלל על ה':

(19) RAV HIRSCH
 רב הירש פירוש ויקרא פ"א

We have already remarked on V.42 that women are not obliged to live in the Succa. Succoth is a מצות עשה שהזמן גרמא a command which only applies to a certain fixed time, and such, as a rule, do not apply to women. Thus women are free from the duty of תפילין, ציצית, הגיגה, ראיה, פסח, קידוש, הקהל, שמחה, לולב, שופר. Exceptions to the rule are: מצה, פסח, קידוש, הקהל, שמחה. The exceptions are nearly as many as the rule. When we consider that Sabbath and Pesach are the two greatest institutions of the Torah recurring from time to time, and that for both of them women are duty bound to observe not only the negative commands איסור המזון and איסור המזון but also the positive קידוש (זכור) of Sabbath, and מצה and פסח of Pesach, and that, equally so, although free from ראיה and הגיגה they nevertheless have the duty of participating in the three great national festival gatherings by שימי (see Kiddushin 34.b.) and also in the great national gathering of every seventh year, הקהל, their being freed from other מצות עשה שהזמן גרמא can most certainly not be on account of their being considered in any way of lesser worthiness or importance. But it seems to us to be rather much more likely that the Torah did not impose these מצות on women because *it did not consider them necessary to be demanded from women*. All מצות עשה שהזמן גרמא are meant, by symbolic procedures, to bring certain facts, principles, ideas and resolutions, afresh to our minds from time to time to spur us on afresh and to fortify us to realise them to keep them. God's Torah takes it for granted that our women have greater fervour and more faithful enthusiasm for their God-serving calling, and that this calling runs less danger in their case than in that of men from the temptations which occur in the course of business and professional life. Accordingly it does not find it necessary to give women these repeated spurring reminders to remain true to their calling, and warnings against weaknesses in their business lives. Thus, at the very origin of the Jewish People, God's foresight did not find it necessary to ensure their bond with Him by giving women some permanent symbol in place of the Mila for men. So, also, at the Lawgiving on Sinai, God reckoned first of all (Ex. XIX.3.) on the faith and devotion of the women. So also, the Jewish Nation has established the fact—and all our generations have inherited it—that in all the sins into which our nation has sunk, it has been נשים צדקניות, the faithfulness of our women to their convictions and sense of duty which has preserved and nurtured the seed of revival and return. Women are free from the duty of ראיה and הגיגה because the open public national gathering of the nation as the representatives of the Torah which the gathering about the Sanctuary of the Torah means, primarily belongs to the metier of the men.

MISHLEI (20) משלי (ל:ח)

שמע בני מוסר אביך ואל תתוש תורת אמה: כי לונת חן הם לראשה ויענקים לגרורתך.

¹ The fear of HASHEM is the beginning of knowledge; foolish ones scorn wisdom and discipline. * ² Hear, my child, the discipline of your father, and do not forsake the teaching of your mother. ³ For they are an adornment of grace for your head and a chain for your neck.